

Interview met Els Voorbij, voorzitter van het Bijkersgilde

Tekst Kees van Heemert, foto's Remco Schoonderwoert

"Honing heeft in mijn
beginnerscursus een
prominente plaats."

Bijkersgilde bewaakt kwaliteit bijenproducten

Op 22 maart, de eerste zomerse dag in 2022 met een temperatuur net boven de 20 °C bezocht ik Els Voorbij, voorzitter van het Bijkersgilde. Het Bijkersgilde is een samenwerkingsverband van vaklieden, in dit geval dus 'bijkers', oud-Nederlands voor bijenhouders. Het oude gildesysteem van leerling, gezelschap en meester dient hierbij als voorbeeld. Els woont in een mooie oude boerderij in het Betuwse dorp Lienden waar ze al ruim twintig jaar bijen houdt. Bij het binnengaan van haar tuin was direct al duidelijk dat hier een imker woont, omdat bij het hek een aantal teruggebrachte lege honingpotjes lagen om weer gevuld te worden. Aan de tafel in de in oude stijl gebleven keuken met de granieten aanrecht noteerde ik wat Els zoal in de bijenhouderij bezighoudt.

Voor Els in Lienden kwam wonen werkte ze in het middelbaar Montessori-onderwijs als leraar Nederlands en Engels. Nu besteedt ze veel tijd aan haar bijen, schapen en kippen naast het werk in haar grote tuin. Haar twintig volken gebruikt ze voor bestuiving van de bloeiende fruitbomen in de Betuwe en voor de beginnerscursussen die zij geeft. Door de coronaperikelen zijn er twee jaar slechts incidenteel keuringsactiviteiten geweest, maar gelukkig wordt het dit jaar weer fysiek mogelijk. Evenals bij de NBV hebben bij het Bijkersgilde de opleidingen tot specialist en keurmeester bijenproducten bijna stilgelegen.

Hoe ben je destijds bij het Bijkersgilde terechtgekomen?

Ik heb het Bijkersgilde leren kennen toen ik bij de Nederlandse Commissie voor Bijenproducten zat. Dit was jaren geleden op landelijk niveau het overlegorgaan om de kwaliteit van bijenproducten te verbeteren. In die tijd was het Bijkersgilde van een plaatselijke organisatie in Zuidlaren, onder leiding van Klaas Sluiman, overgegaan in een landelijke stichting. Er was regelmatig overleg tussen de twee organisaties en na mijn vertrek uit de NCvB ben ik gevraagd om bij het Bijkersgilde te komen.

Je vertelde dat je beginnerscursussen geeft aan imkers in spe. Speelt hierbij je ervaring met Montessori-onderwijs een rol?

Het geven van cursussen is zeker iets waar mijn onderwijsachtergrond van pas komt. Niet alleen voor de basiscursus, maar ook voor de opleidingen van het Bijkersgilde. Vooral bij de cursus Voortgezet Imkeren komt de Montessori-gedachte tot uiting, want daar zijn de cursisten voor een groot deel sturend in hoe de lessen verlopen. Mijn rol is daarin veel kleiner. Het praktijkgedeelte doen ze helemaal zelfstandig in groepjes, daarbij kunnen ze veel van en met elkaar leren en wordt zelfontwikkeling gestimuleerd.

Je bent lid van de VCI, Vereniging van Carnica-Imkers en hebt dus carnica's. Vanwege het vriendelijke gedrag voor jezelf of de burens of de cursisten?

Ik ben begonnen met de 'gewone' bijen en dat beviel prima. Af en toe had ik wel eens een vervelend volk, maar dat is een kwestie van selecteren. Toen ik nieuwe burens kreeg en de boomgaard achter mijn bijenstal werd omgebouwd naar een rozenkwekerij waar mijn nieuwe buurman achterna

gezetten werd door mijn bijen, moest er toch iets veranderen. In de vereniging zaten imkers met carnica's en die hebben mij geholpen te switchen. Ik raad mijn basiscursisten overigens aan om als het even kan te beginnen met de 'gewone' bijen.

Besteed je vergeleken met andere bijenteeltleraren meer aandacht bij je cursussen aan het aspect hoe ze bijenproducten verzamelen of kunnen promoten?

Honing heeft in mijn cursus zeker een prominente plaats, ik besteed er een hele les aan. De andere bijenproducten komen ook wel aan bod, maar iets minder. Er wordt met de NBV gewerkt aan een aanvullende cursus over honing en bijenwas voor beginnende imkers. Ik denk dat daar wel behoefte aan is.

In deze periode is in de Betuwe weer veel activiteit vanwege de bestuiving van het grootfruit. Hoe zijn jouw contacten met de telers?

Ik heb een aantal volken op de pruimen staan, dat is een plek

waar ik ieder jaar kom. Soms vraag ik me af of het alle moeite waard is, zeker nu het net als vorig jaar erg koud is en het misschien nauwelijks honing opbrengt. En daarbij worden die kasten wel erg zwaar en willen sommige telers nogal eens iets van de bestuivingsvergoeding afpingelen. Maar toch heeft het iets magisch om 's avonds in de bloeiende boomgaard de bijenkasten neer te zetten. En na afloop is er natuurlijk altijd het gesprek of de bestuiving goed gelukt is. Ik heb ook op andere fruitsoorten gestaan, maar we zijn het bestuiven gaan minderen. De volken zijn ook nodig voor de cursus. Overigens lever ik bijvoorbeeld geen volken aan telers met aardbeien in kassen. Dat vind ik te veel stress voor mijn bijen.

Het krijgen van een algemeen keurmerk voor honing werd al genoemd in een groentje van 1922. Dus 100 jaar geleden en het is er nog steeds niet. Hoe is dit wel te realiseren?

Het is veel werk. We zijn natuurlijk wel allemaal vrijwilligers die alles in onze vrije tijd doen. We gaan dit seizoen beginnen met een pilot. Als dat werkt kunnen we gaan uitbreiden. Om het uiteindelijk voor elkaar te krijgen moeten we natuurlijk wel de steun van de imkers krijgen. En van de NBV. ●

Bijenproducten die tijdens de les aan bod komen.